

NA OBISKU V KOVNICI ZLATA ARGOR HERAEUS V ŠVICI

Vrhunska predelava zlata je donosen posel

MIHA JENKO

Zlato že tisočletja buri človeško domišljijo zaradi svoje redkosti, sijaja in simbolike, ki združuje družbeno moč, lepoto in bogastvo. Zadnja leta je čedalje bolj zanimivo tudi kot naložba, še posebno zaradi posledic mednarodne finančne krize in padcev na borzah vrednostnih papirjev ob tem, da je cena zlata, merjena v dolarjih, v zadnjih petih letih narasla za 180 odstotkov. Mimogrede, kilogram naložbenega zlata te dni stane približno 18.900 evrov.

Pot te plemenite kovine od rudnika v odmaknjenih gorah na drugi strani zemeljske oble do zlate palice, ohišja vrhunske ure ali pa ogrlice, je geografsko dolga in tehnološko zahtevna. Ena zadnjih postaj na njej je lahko tudi vrhunska kovnica zlata Argor Heraeus v Mendrisiu v bližini slikovitega Lugana, ki smo jo pred kratkim obiskali. Argor Heraeus je sicer akreditiran tudi za izvajanje analiz zlata, platine in paladija in je korespondenčni laboratorij švicarskega državnega urada (Swiss Federal Office for Metrology) in švicarskega centralnega urada za kontrolo plemenitih kovin (METAS). Akreditiran je tudi na svetovnih borzah v Londonu, Tokiu in New Yorku.

Popolna storitev za vlagatelja

Kovnica, ki je obdana z impozantno betonsko ograjo, visoko bodečo žico, kamerami in drugo varnostno opremo, ki pritiče »tovarni zlata«, leži na skrajnem jugu švicarskega kantona Ticino, kakih 60 kilometrov severno od Milana. V njej obljublajo investitorjem v zlato popolni servis – od rudnika do finančne naložbe, v rafineriji pa predelujejo in čistijo štiri plemenite kovine, poleg zlata še srebro, platino in paladij.

Zaradi narave dela sprejmejo le zelo redke obiskovalce, ki pa so ob obisku proizvodnih

prostorov toliko bolj presenečeni ob pogledu na lesene palete, obložene s približno 20-kilogramskimi »opekami«, ki sestojijo iz zlitine približno 70 odstotkov zlata, 20 odstotkov srebra in drugih primesi, predvsem bakra. Te vhodne surovine so prišle iz rudnikov na severu Čila, ki se nahajajo na nadmorski višini 4000 metrov, in pa z zlatokopov v Patagoniji na skrajnem jugu zelene celine.

V kovnici nato te in pa še večje, kar 200-kilogramske bloke žlahtnih kovin, v posebnih pečeh pretopijo, ločijo kovine, jih očistijo in z nadzorom v dobro opremljenem laboratoriju poskrbijo za ustrezno vsebnost zlata ali drugih kovin. Sicer pa so nam v kovnici ob začetku ogleda proizvodnje zabičali, da naj se predvsem ničesar ne dotikamo – ker so nekateri izdelki po taljenju v pečeh izjemno vroči, drugi so jedki zaradi obdelave s kislinami, poleg tega pa bi tudi vznemirjali delavce, ki so odgovorni za dragocene zlate odlitke.

V modi je kilogramsko zlato

Zanimiva je tudi predelava srebra, ki pride v kovnico v visokokonzentrirani obliki in je na prvi pogled podobno finemu pesku ali mivki. Zlato skujejo v zlate ploščice ali kovance ali pa ga ulijejo v zlate palice, ki jih opremijo z žigom in s serijsko številko, ki omogočata sledljivost. Prav zanimivo je videti tudi palete s končnimi izdelki, zlatimi palicami, ki jih na koncu zelo skrbno stehtajo: palico, ki tehta preveč, rahlo »obrežejo«, če pa tehta premalo, jo ponovno stalijo in ulijejo. Iz Argorja potuje zlato k strankam, trgovcem z zlatom, ki zadnje čase menda pospešeno povprašujejo po kilogramskih palicah zlata, v Sloveniji pa je po podatkih družbe Moro & Kunst precejšnja uspešnica polkilogramska zlata palica.

V Argorjevi rafineriji predelajo po približno 350 ton zlata in srebra, ulijejo do 2,5 milijona zlatih in drugih palic –

BOGASTVO NA KUPU – Prizor iz kovnice Argor Heraeus: zlate palice, naložene na paleti, pred dostavo naročnikom.

POLIZDELKI – Iz rudnikov pride zlato v kovnico v obliki zlitine, ki vsebuje tudi več kot tretjino srebra, bakra in drugih kovin, zato je tudi barva teh »opek« vse prej kot zlato sijoča.

najbolj prestižne se ponašajo s štirimi devetkami, oziroma z oznako čistosti 999,9, skujejo vsaj milijon zlatih in drugih kovancev in izdelajo 40 ton polizdelkov, predvsem kovinskih ohišij za ure luksuznih švicarskih znamk. Povpraševanja za slednje

menda nikoli ne zmanjka, prav tako ne za zlato, vgrajeno v nakit najbolj prestižnih draguljarjev, kot sta denimo Bulgari in Cartier.

V Argorju so nam med drugim povedali, da se jim zdi zelo pomemben tudi etični vidik pridobivanja zlata. Zato surovin ne kupujejo v afriških državah, kjer so zlato prisiljeni kopati tudi otroci in delavci v napol suženjskih razmerah, prav tako ne kupujejo zlata, če sumijo, da je bilo pridobljeno s pranjem denarja od trgovine z orožjem, mamili ali s kakšnim drugačnim kriminalom. Seveda pa je vse to težko popolnoma preveriti.

Skrivnostno o dobičku

Na naše prošnjo, da nam pojasnijo, kako dobičkonosen

je njihov posel, so se vodilni v kovnici na čelu z direktorjem Erhardom Oberlijem le skrivnostno nasmihali, rekoč, da nikoli niso imeli izgube, niti v najbolj kritičnem letu 1999 ne, ko je bilo naprodaj veliko majhnih rafinerij zlata. Argor Heraeus je delniška družba, ki ni javna in ne kotira na borzi, ima pa štiri stabilne, približno enakovredne lastnike: po 26,5-odstotna lastniška deleža imata nemški koncern Heraeus in Commerzbank International iz Luksemburga, 24,3-odstotni delež kovnica Münze Österreich z Dunaja, 22,7 odstotka pa je v rokah menedžerjev kovnice. Delničarji puščajo ves dobiček v kovnici, njihova strategija pa je, da kovnica zaradi številnih prednosti ostane v Švici.

KOVNICA ARGOR HERAEUS